

מפגשים בפינלנד

(נופי היערות והאגמים, והאקלים בעל הניגודים הצפוניים החריפים של חושך ואור, חום וכפור) על כלל האמנות הפינית, הגדיר את ה"פיניות" כשאיפה לבטא רגישות, אומץ ואמוציונאליות. בכיוון זה, הולכים פרט ליורמה אוטיין עצמו, גם הכוריאוגרפים טרו סארינן Tero Saarinen, ארייה רטיקאין וקנת קוואנדסטרום, שגם הכוריאוגרפיות שלהן מבוצעות על ידי "הבאלט הפיני הלאומי". קטעי "החתונה" שבהם נכחתי, הקסימו אותי לא רק באיכויות הכוריאוגרפיות, אלא אף בסגנון, שנראה כעכשווי לחלוטין. דבר זה חוזר ומדגיש את העובדה שיצירה איכותית היא מעין סינתזה מוצלחת של גורמי הווה, עבר, ואף עתיד.

דיוקנו הרבגוני של "הבאלט הפיני הלאומי" מצטייר מתכניות עונת 93-94, הכוללות, בצד "ג'יזל" ו"אגם הברבורים" בגירסתו הקלאסית של ולאדמיר בורמיסטר, את "מוצארט, ונושאים מוך" כטוב בעיניכם" מאת ג'ון "ערב משולש" מיצירות יורמה אוטיין ונימאייר, וכן "סט-טקסט" של וויליאם פורסייט "באלט אימפריאלי" של באלאנשין, בכורה חדשה כמו (ללא שם) מאת אוטיין, וערב באלטים של סטראבינסקי הכולל את "פולחן האביב" לפי נז'ינסקי, "פטרשקה" של אוטיין, ו"החתונה" של ז'רום רובינס.

ג. "ליל האמנויות והמחול בפסטיבל הלסינקי"

לרקדנים וכוריאוגרפים, סולנים ואנסמבלים מחוליים, ניתנו ב"ליל האמנויות", המהווה את מרכזו של "פסטיבל הלסינקי", אפשרויות כמעט בלתי מוגבלות.

פסטיבל מוסיקה ואמנויות זה, שהשנה כבר מלאו לו 25, והנוהג כמעט מראשיתו להזמין בכורות של מוסיקה ואף של מחול, יסד לפני חמש שנים את "ליל האמנויות", המתמשך משעות אחה"צ ועד לפנות בוקר.

כל אולמות הקונצרטים והתיאטראות, וכל המוזיאונים והגלריות, פתוחים לקהל הרחב (כ-100 אלף איש) ללא תשלום, ובכולם מתרחשים אירועי מוסיקה, מחול, תיאטרון, אמנויות פלאסטיות, שירה וספרות, המשתלבים אלה עם אלה. שתי דוגמאות אופיניות, שאת תיאורן קיבלתי מפי המבצע עצמו, היו מופעיו של הרקדן-כוריאוגרף המעולה טרו סארינן (הוא הופיע בישראל בכמה מערבי המחול של רינה ש"נפלד) ששעשע את קהל המאזינים של תזמורת הרדיו הפיני, שביצעה באולם "פינלנדיה", בניצוחו המצויין של יוקה פקה סאראסטה את "חלום ליל קיץ" של מנדלסון, כשהוא מתרוצץ בתפקיד "פוק".

בפתיחת תערוכת תמונות שנערכה ב"בורסה", חשף סארינן את הכיסוי מן התמונות, והמחיש בריקוד את תוכן.

בדואט מעולה של זוג גברים, שתוכנו חשיפת פרשיות היחסים ביניהם, חשיפה ברמה טכנית וכוריאוגרפית גבוהה, שניצלה בצורה מקורית, הנחרטת בזיכרון הצופה, הליכות ונפילות, עמידות והליכות ידיים אגב הנעות ראש והנפות רגליים, ואף אנחות קוליות המתפתחות לזעקות, צפיתי בתיאטרון "סאבווי" בחלונות ראוהו של חנויות רקדו גברים ונשים דואטים, כמעט בעירום. בפארקים וברחובות, ניתן היה להנות משפע האנרגיות שבריקודים המלווים במוסיקות ג'אז ורוק, וממחולות מעודנים יותר, פיניים עממיים ואחרים, וביניהם אף כעין "דבקה" טורקית מרתקת.

טרו סארינן ב"בורסה" Tero Saarinen at "The Bourse"

ודלילה", היית יודע שבימוי האופראי העכשווי מתקרב מאוד לכוריאוגרפיה, ושעל כן כיום טבעי למדי לבצע אופרה בזימרה ובמחול בעת ובעונה אחת.

- יופי! מסור להם תודה!

מענין אותך לדעת שכוריאוגרפיה פלשה בהלסינקי גם לתערוכות אמנות, בהן מתעופפים מוצגים ממסך וידיאו אחד לרבים אחרים, בגדלים ובצורות שונות, הממוקמים במבנים כוריאוגרפים והתובעים מעיניך ליצור ולחוות מהלכים כוריאוגרפיים המתוכננים מראש?

- כן! אם הם מורדים במקובל, ומחנכים למוסריות, אשמח לפרוש עליהם את חסותי.

ב. מיפגש בטרם בכורה

ל"החתונה" של ג'רום רובינס, בביצוע הבאלט הפיני הלאומי, ואשר החזרות עליה התקיימו בבית האופרה החדש של הלסינקי (שפתיחתו נועדה ל-30 בנובמבר השנה), נקלעתי לשיחה עם מנהל "הבאלט הפיני הלאומי", הכוריאוגרף יורמה אוטיין, בה הסכמנו, בין השאר, על האקספרסיביות שביצירות אוהד נהרין - "קיר" ו"מבול", שבעונה זו תבוצענה שם על ידי "להקת בת שבע". אוטיין, שאישר את תחושותי לגבי ההשפעה הגדולה של הטבע

מאת נתן מישורי

א. מפגש בקאתדרלה

זה אתה, אולסטאדיוס?

-כן, זה אני!

זוכר שהייתי מחסידך, שעה שניאצת בדרשתך בקתדרלה של טורקו (Turku), בירתה העתיקה של פינלנד, בשנת 1688, את הכמרים החמסנים והגרגרנים ואת המלך קארל ה-12, ואז הם תקפו, קרעו מעליך את בגדיך, שלא הורדת במשך שנים, ורצת עירום בקתדרלה, צרחת "כך גם תחשף יום אחד בושת הכמורה" ונאסרת לכל ימי חיך, אך נחשבת בציבור למעין קדוש והומניסט מאז ועד היום?

-ודאי שאני זוכר!

ודאי תשמח לשמוע שעתה, ב-1993 נכחתי באופרה שבוצעה בתוך אותה קתדרלה עצמה, שעלילתה אותו אירוע, ושאת מקומך מילאו נהדר, בו-זמנית, גם הזמר אסה רוטון וגם הרקדן יאנה קילפיו, במוסיקה של אסה פטמן ובכוריאוגרפיה של ראייה למוסארי.

- מה? גם זמר וגם רקדן?

כן! אילו היית מוכן סוף סוף להסתפר אצל "הספר מסביליה" באופרה הישראלית החדשה, ואילו צפית באמסטרדם ב"שמשון

יורמה אוטינן - מנהל הבאלט של פינלנד
Jorma Uotinen - Artistic Director

הכוריאוגרפית ליסה רוסקאן.

ד. מפגש חוזר עם חוזה לימון

המפגש עם טאריה רינא, מנהלת ביה"ס למחול שבאקדמיה לתיאטרון בהלסינקי, שימח אותי מכמה סיבות. הקירבה הממשית במוסד זה בין מחול לתיאטרון, תאפשר לרקדני העתיד של פינלנד שלא להראות כחובבנים בכוריאוגרפיות החדשות, הממזגות גישות תיאטרוניות שונות.

בקינאה שמעתי מפי המנהלת גם על הקשר עם האקדמיה למוסיקה ע"ש סיבליוס, המתבטא הן במתן אפשרות למוסיקאים לקחת שעורי מחול, והן בקשרים עם מלחינים צעירים ורציניים, המוזמנים לכתוב מוסיקה לכוריאוגרפיות של תלמידי ביה"ס למחול.

נקודה חשובה נוספת ששבתה את לבי, היתה העובדה שמנהלת זו, שהתמחתה בשיטות ההוראה ובסגנון הכוריאוגרפי של חוזה לימון, מעבירה זאת לתלמידיה. כאן עלה גם זכרון מסוים מן הזמנים (המחצית השנייה של שנות ה-50) בהם ליויתי בפסנתר את שעורי חוזה לימון בסטודיו שבקארנגי הול בניו-יורק. הוא היה מלמד תרכובת תנועתית מסוימת, שאורכה המוסיקלי היה ארבע פעמות, ואז מקצר או מרחיב את הזמן של אותה "תנועה" בחצאי פעימות, ואף בשלישי פעימות ובכך איפשר לתלמידיו ומלווהו המוסיקלי ללמוד, שגם במחול, כפי שהתרחש במוסיקה האמנותית עוד בראשית המאה, ניתן לנצל את אותם צירופי תנועות ליצירת עוצמות תנועתיות וביטויים רגשיים וצורניים שונים, כתוצאה מדחיסתם או מפזורים בזמן מוסיקלי משתנה.

במוזיאון "עמוס אנדרסן" רקד ארי נומינן את הגיגי לבו הכואב, את תלונותיו וכעסו האלים על החברה, בלויית נגן בכלי הקשה. בנקודת רגיעה, בה היפנה מבטים ורגשות חיוביים כלפי צופיו, נתחברו עינינו ובעקבותיהם נמשכו רגלי, שנותרו במצב בו ישבתי על גבי מדרגה נמוכה, למחול ופנטומימה סביב לרקדן - "דואט" שזכה לצהלת הקהל.

בפסטיבל ארוך זה, בו החמצתי סמינר בתנועה ובמחול בתרבות אפריקה ושני מופעי מחול מסקרנים - להקת הכוריאוגרף אינגון ביורנסגור (Ingun Bjornsgaard), זוכה בתחרות העכשוית מאת סוואנה לינקה בביצוע להקתה. אבל זכיתי לראות חזרה גרלית ואת בכורת היצירה "הו, אחיות", שהוזמנה על ידי הפסטיבל מאת הכוריאוגרפית הצעירה ליסה רוסקאן (Liisa Rusakanan) בעלת הפרס הראשון בתחרות הכוריאוגרפים בפינלנד ב-1992. היא עובדת בתיאטרון המחול הצעיר, בן השלוש, "מינימי", האחראי גם להיווצרותן של כוריאוגרפיות מיוחדות לילדים.

יצירה זו ניצלה היטב את מבנה הבמה הייחודי של האולם ב"מרכז התרבות של מזרח הלסינקי" - מרפסת גבוהה בשמאל הבמה, עם מדרגות מתכת תלויות, המוליכות אליה - שם ישבה ב"שמיים" (כפי שהעיד אור הכוכבים) אם האחיות, המתה. ומתחתיה "האח הבוגר", הקיים בדמיון האחיות הנזכרות בחלומות ילדותן. במחול נתאפשרו הן הביטויים האישיים והן הקבוצתיים, שכללו עגמומיות ועליונות, והוגדרו היטב התכנים של הסצנות המחוליות והתיאטרליות השונות. נקודה ריאליסטית בולטת היתה העובדה, ש"אם האחיות" בוצעה על ידי אמה של

אולפן אזורי למחול חוף הכרמל

ניהול אומנותי: שוש גלעד

בלט קלאסי - מבחני האקדמיה למחול לונדון בכל הרמות.

מחול מודרני - טכניקות שונות.

ג'אז

הנחיית עבודות גמר לבגרות.

מפגשים עם רקדנים וכוריאוגרפים.

מופעים

סדנא למחול מודרני

הסדנא מיועדת לרקדנים ורקדניות מכתה י' ומעלה בהדרכת כוריאוגרפים מקצועיים.

הסדנא מופיעה באירועים שונים ברחבי הארץ.

רקדנים ורקדניות המעוניינים להצטרף יתקשרו על מנת לעבור מבחני קבלה (מספר המקומות מוגבל).

צוות המורים: שוש גלעד, נתן רבקה, סגל אורית, פרת טובי, שירצקי ענת, ידיד ניסים.

מלפונים: האולפן למחול - בשעות אחר הצהריים: 04-843133 שוש גלעד - בשעות הערב והמאוחרות: 06-372004